

Լեզվաբանության Տասնհինգերորդ միջազգային օլիմպիադա

Դուրլին (Իռլանդիա), 2017 թ հուլիսի 31 – օգոստոսի 4

Անհատական մրցույթի խնդիրների լուծումները

Խնդիր № 1. Հաշվարկման համակարգը տասներկուական է:

- $gwīnìṅ$ — 1, $bà$ — 2, $tàt$ — 3, $nààs$ — 4, $tùṅūn$ — 5, $tīimìn$ — 6, $tàāmà$ — 7, $rwīit$ — 8
- $ḡāā-α = 12 - α$ ($1 ≤ α ≤ 3$): $ḡāātàt$ — 9, $ḡāābà$ — 10, $ḡāāgwīnìṅ$ — 11
- $kūrū$ — 12
- $bā-kūrū bī-γ = γ · 12$ ($2 ≤ γ ≤ 8$), $bā-kūrū ḡāā-bī-γ = (12 - γ) · 12$ ($1 ≤ γ ≤ 3$)
($γ$ -ի առաջին վանկի տոնը դառնում է միջին)
- $β$ $ná$ $\left\{ \begin{array}{l} gwē gwīnìṅ (\delta = 1) \\ vè \delta (2 ≤ \delta ≤ 11) \end{array} \right\} = β + \delta$ ($β = k · 12$)

Պատասխանները:

- (a)
1. $5^2 + 3 + 4 = 32$
  2. $3^4 = 81$
  3. $7^2 + 9 + 1 = 59$
  4. $9^1 = 9$
  5. $8^2 + 2 + 5 = 71$
  6. $2^5 = 32$
  7. $9^2 + 4 + 3 = 88$
  8. $4^3 = 64$
  9. $16 + 21 = 18 + 2 + 17$

(b) $bākūrū bītāt$ — 36, $ḡāāgwīnìṅ$ — 11, $kūrū$ — 12:

- A. $108 - 3 - 13 = 92$
- B. $49 - 14 - 15 = 20$

(c) 6 — $tīimìn$, 22 — $kūrū ná vè ḡāābà$, 97 — $bākūrū bīrwīit ná gwē gwīnìṅ$, 120 — $bākūrū ḡāābībā$:

Խնդիր № 2. Շարադասություն. <սեփականատերը> <ունեցվածքը>:
Ստացական նախածանցներ.

սեփականատերը	ունեցվածքը
1-ին դ. եզ. n-	a- մարմնի մաս e- այլապես
2-րդ դ. եզ. ∅-	
3-րդ դ. եզ. h-	
‘մեզանից յուրաքանչյուրի ...’ ‘սեփական ...’ t- d-	
2-րդ դ. հոգ. ri-	

Պատասխանները.

- (a)
1. a-bang	e. <i>քո ուտը</i>
2. a-táng he-ya	p. <i>քո բութ մատը</i> [‘քո ձեռքի մայրը’]
3. bataa ha-wata	o. <i>ծառի վերին մասը</i> [‘ծառի վիզը’]
4. de-kafi	d. <i>սեփական սարսան</i>
5. e-bataa ha-táng	b. <i>քո ճյուղը</i> [‘քո ծառի ձեռքը’]
6. e-kuda ha-wata	i. <i>քո ձիու վիզը</i>
7. falepak ha-wei	j. <i>ձգան</i> [‘ատրճանակի ականջը’]
8. ha-táng ha-min	a. <i>նրա մատի ծայրը</i> [‘նրա ձեռքի քիթը’]
9. he-lui	m. <i>նրա դանակը</i>
10. maama he-falepak	h. <i>հոր ատրճանակը</i>
11. na-pong	c. <i>խմ դեմքը</i>
12. ri-èng	k. <i>ձեր աչքերը</i>
13. ri-tama	q. <i>ձեր ծովը</i>
14. ri-ya ha-táng	f. <i>ձեր մոր ձեռքը</i>
15. tama ha-bang	n. <i>ծովահինյա</i> [‘ծովի ուտը’]
16. ta-min	l. <i>մեր քթերը (մեզանից յուրաքանչյուրի քիթը)</i>
17. te-fe ha-wei	g. <i>մեր խուլերի ականջները (մեզանից յուրաքանչյուրի խուլերի ականջները)</i>

(b) 1. **a-min** — *քո քիթը*; 2. **de-ya he-bataa** — *սեփական մայրիկի ծառը*

- (c)
1. *խուլ* — **fe**
  2. *ձեր դանակը* — **ri-lui**
  3. *քո մայրիկի հայրը* — **e-ya he-maama**
  4. *խմ հայրիկի դեմքը* — **ne-maama ha-pong**
  5. *սեփական ականջը* — **da-wei**
  6. *խմ ծովը* — **ne-tama**

Խնդիր № 3. Կանոններ.

- շարադասություն.

- S V (O) (L) (S = ենթակա, V = ստորոգյալ, O = լրացում, L = տեղ)

ng- (S = 1-ին դ. եզ.)

- X V L ≡ L V X

- N P (N = գոյական, P = ստացական դերանուն);

- $\frown$. սեռի և թվի համաձայնեցում —

եզակի	հոգնակի
mú-	à-
dì-	má-
	zì-
mù+ (տեղ)	

(ձայնավորի դիմաց i- > j-, u- > w-, a- > ∅);

- $\checkmark$ $\boxtimes$ վերջին վանկի տոնը նմանվում է հաջորդող բառի առաջին վանկի տոնին;
- վերջին բառի վերջին վանկի տոնը պատմողական նախադասությունում ցածր է, իսկ հարցականում բարձր է:

Պատասխանները:

- (a) 12. **múlózí mwámónà zítéténbwá**
Տեսալ արդյո՞ք կահարդր սատղերը:
13. **zítéténbwá zjálà mùdjúlù**
Երկնքում սատղեր կան: = (4)
14. **ngákínà**
Ես պարեցի:
15. **djálá djámónà màhónzò mùlwándá**
Տեսալ արդյո՞ք տղամարդը բանանները Լուանդայում:
- (b) 16. *Երգեցի արդյո՞ք ես:*
ngáfíká
17. *Մարդը հանդիպեց կահարդին ու ընկերոջը հրապարակում:*
mútú mwásángá múlózi nì dikámà mùkítándà
18. *Իմ տղամարդը տեսալ քարայրը:*
djálá djámí djámónà dikúngù
19. *Լուանդայում կահարդներ կան:*
mùlwándà mwálà àlózì; àlózì álà mùlwándà

Խնդիր № 4. Շարադասություն. [[<դաս>] <տեսակ>] [<թվական անուն> <դաս>]:
 Գրելու ուղղությունը ձախից աջն է: Մեկ վանկ = երկու նշաններ:

C(C)-	-V(V)(C)
Ն b, Կ bl, Ս c, Մ hn, Ը k, Թ kr, Ժ l, Կ p, Վ pl, Ն pr, Թ t, Թ tr	Ղ a:, Մ ա:k, Ե aj, Ի at, Ն aw, Թ օ:r, Ժ ք: և, Ե ie, Թ iet, Կ iօt, Ե օ:, Լ uan, Ս uat, Թ ևh

Պատասխանները:

3	→ Թ Ն Ն Ժ ←	taw bε:	տեսնել շատանավր
6	→ Վ Ե Ն Կ Կ Կ Ժ Վ Ե ←	→plaj priօt pε: plaj←	երեք բանան
7	Մ Ղ Թ Ն Թ Ե	→ hna: traw to: ←	վեց ռնգեղջյուր
8	Կ Լ Ժ Թ	→ puan lah ←	չորս բանանի ողկույտ
9	Կ Ժ Ժ Ղ	→ pε: la: ←	→ երեք տերև ←
10	→ Ս Ե Կ Թ Ժ Ղ Ղ ←	cie pահ la:	յոթ թերթ թուղթ
11	Ժ Ղ Վ Ե	→ la: plo: ←	բաղրիջանի տերև
12		→plaj plo: bօ:r plaj←	երկու բաղրիջան
15		la: priօt traw la:	→վեց բանանի տերև←
16	→ Ը Թ Ն Ն Թ Ե ←	kօ:r bօ:r to:	երկու աղավնի
19	Ն Թ Ը Ղ	bօ:r ka:	→ երկու ձուկ ←
20	Կ Լ Վ Ղ	→ puan pla: ←	չորս սալեր

Խնդիր № 5.

1. թիվ. $\left\{ \begin{array}{l} \text{IV-} \left\{ \begin{array}{l} \dots\dots\dots \text{ եզակի} \\ \left\{ \begin{array}{l} \text{vut-} \text{ մարդիկ} \\ \text{ven-} \text{ այլապես} \end{array} \right\} \text{ հոգնակի} \\ \text{xan-} \dots\dots\dots \end{array} \right. \\ \text{lu-} \dots\dots\dots \text{ երկակի/կրկնակի} \end{array} \right.$
(V = հաջորդ վանկի ձայնավորը);

- 2. pat- ‘մեծ’;
- 3. bung- ‘խումբ’, kon- ‘մաս’:

Կանոններ:

- այլ նախածանցի դիմաց le-ven- > len-
- p-ից առաջ -n > m
- k-ից առաջ -n > ng

- երկու ձայնավորի միջև $\begin{array}{l} -p, p- > v \\ -t, t- > r \\ -k, k- > x: \end{array}$

Պատասխանները:

- (a) lavatbungmenemen — *մեծ գյուղերի խումբ*
- (b) 1. laradi — *մարդ*
- 2. lavatkonuna — *մեծ ճյուղ*
- 3. laxantoonan — *շատ հոգիներ*
- 4. levengkatli — *աչքեր*
- 5. loxot — *տեղ*
- 6. lubungkavus — *սպիտակ տղամարդկանց խումբ*
- 7. luvarooos — *երկու մեծ որթատնկիներ*
- (c) 8. uիրոտ — *leveve*
- 9. այգիներ — *leventaamang*
- 10. շատ բաներ — *laxampanga*
- 11. թոռներ — *luvuttubuno*
- 12. օրվա երկու մասեր — *luxonaleng*
- 13. ճյուղեր — *lengkonuna*
- 14. մեծ ճյուղեր — *lempatkonuna*